

AZ EU INTÉZMÉNYEI MINŐSÍTETT ADATAINAK VÉDELME. A NEMZETI ADATVAGYON VÉDELME

Révész Béla

**Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar
Politológiai Tanszék**

Társadalmi Megújulás Operatív Program

**A társadalmi innováció, valamint a társadalom- és
gazdaságtudományi kutatási hálózatok
együttműködésének erősítése**

4.2.1.D-15/1/KONV

PROTECTION

PRIVACY

SECURITY

INFORMATION

DATA

SAFETY

SECRETCY

CODE

PASSWORD

I. Védelem és biztonság

- **Definíció:**
 - **„A védelem a biztonság megteremtésére és fenntartására, fejlesztésére tett aktív lépések sorozata.”**
 - **A biztonság pedig egy megteremtendő és fenntartandó állapot.**
 - **Definíció:**
 - **„A biztonság a rendszer olyan – az érintett számára kielégítő mértékű – állapota, amelyben zárt, teljes körű, folytonos és a kockázatokkal arányos védelem valósul meg.”**
-

Az állam és az alkotmányos rend ellen irányuló, azokat közvetlenül veszélyeztető törekvések és cselekmények mellett olyan biztonsági kockázatok is léteznek, amelyek egy állam gazdasági biztonságát fenyegetik.

A demokratikus államok a gazdaságbiztonság körébe sorolják a pénzügyi, valamint a tudományos, műszaki és technikai területet érintő fenyegetések elhárítását is.

Egy állam gazdasági potenciálja a nemzet biztonságának egyik döntő fontosságú alapelemét képezi.

Az elhárítótevékenység szükségessége ezen a területen az állam jogos igényeként a gazdasági érdekek védelme, illetve az azokhoz kapcsolódó értékek ellen irányuló fenyegetések, veszélyek és kockázatok elleni fellépés során körvonalazódik.

Az elhárítás, a gazdaságbiztonságot veszélyeztető kockázatok erősen kriminalizált jellege miatt (korrupciós bűncselekmények, a feketegazdaságot átszövő jogellenes tevékenységek, bűnszervezetek tevékenysége) nem jelentenek kizárólagos eszközt az állam kezében azok kezelésére.

A gazdaság biztonsági tevékenység az egyik olyan nemzetbiztonsági terület, amely jellemző módon nagyfokú kooperációt igényel az elhárítótevékenységet végző szervezetek és más, az ellene folytatott küzdelemben részt vevő állami, elsősorban a bűnüldöző szervek között.

Az elhárító szolgálatok tevékenysége akkor nyer létjogosultságot, amikor a gazdaság-biztonságra negatív hatással bíró tevékenységek leplezett formát öltenek. A gyakran bűncselekményekben realizálódó tevékenységek - elsősorban kiterjedésük és jelentőségük miatt - nemzetbiztonsági kockázattá alakulnak át.

A gazdaságbiztonságot veszélyeztető magatartásformák, jelenségek és tendenciák közül azokban az esetekben indokolt az elhárítótevékenységet végző szervezetek speciális eszközrendszerének alkalmazása, ahol a kriminalizált cselekmények elkövetői jogellenes módon igyekeznek gazdasági hatalomra szert tenni, gazdasági előnyöket szerezni, és ilyen pozíciójukon keresztül befolyásolni az állam életének működését.

A kutatás-fejlesztés révén keletkezett védett információk, a fejlesztésekben érintett szellemi műhelyek is állandó célterületeit jelentik az idegen forrásból származó információszerző törekvéseknek.

Az Országgyűlés 2009. december 14-én fogadta el a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvényt, amely az államtitokról és a szolgálati titokról szóló 1995. évi LXV. törvény, valamint a Nemzeti Biztonsági Felügyeletről szóló 1998. évi LXXXV. törvény helyébe lépett.

A 2010. április 1-jétől hatályos új jogszabály - az EU-minősített adatok védelmét szolgáló biztonsági szabályokról szóló határozatainak megfelelően - alapjaiban kodifikálta újra a minősített adatok védelmének magyarországi struktúráját. Megteremtette a minősített adatok védelmének egységes jogszabály- és intézményrendszerét, egyúttal eleget tett legfontosabb jogharmonizációs kötelezettségeinknek. Lényegi változás, hogy a törvény mind a nemzeti, mind a külföldi minősített adatok védelmére egységes követelményeket határoz meg.

AZ ÚJ SZABÁLYOZÁS CÉLJAI:

- a nemzeti minősített adatok és a külföldi minősített adatok védelmi szintje azonosságának elérése, a NATO és az Európai Unió biztonsági előírásainak a nemzeti minősített adatokra történő kiterjesztésével;
 - a titoktörvény szerinti minősítési gyakorlatban sokszor automatizmushoz vezető államtitokkörü jegyzék és szolgálati titokkörü jegyzék megszüntetése, és a titokkörü jegyzékek helyett - a NATO és az EU biztonsági szabályzataiban foglaltakhoz hasonlóan - a minősítéssel védhető közérdek meghatározása;
 - a közérdekű adatok nyilvánosságához fűződő alkotmányos jog minél teljesebb körű érvényesülése érdekében a magasan minősített adatok számának mérséklése a minősíthető adatfajták számának radikális csökkentésével és a minősítési szintek differenciálásával;
 - a szétagolt felügyeleti rendszer egységesítése, a nemzeti, a NATO és az EU minősített adatok, valamint a rejtjeltevékenység felügyeletének a Nemzeti Biztonsági Felügyeletnél történő összevonása;
 - az adminisztratív terhek mérséklése a minősítési eljárás pontosításával és egy-szerűsítésével;
 - a NATO-ban és az Európai Unióban alkalmazott négy szintű káralapú minősítési rendszer teljes adaptálása a nemzeti minősített adatokra az „Államtitok” és a „Szolgálati titok” intézményének megszüntetésével.
-

A minősített adatok – beleértve a nemzeti és a külföldi (NATO/EU) - védelmének hatósági felügyelete, a minősített adatok kezelésének hatósági engedélyezése és felügyelete, valamint a nemzeti iparbiztonsági hatósági feladatok ellátása a Nemzeti Biztonsági Felügyelet feladata.

Minősített adatot kezelni kizárólag az NBF által kiadott engedély alapján lehet, amennyiben az adat kezelése állami vagy közfeladat ellátásához nélkülözhetetlen.

A nemzeti, illetve a külföldi adatvagyon esetében egyaránt meg kell teremteni a kezelésükhöz szükséges személyi, fizikai, adminisztratív és elektronikus biztonsági feltételeket.

A szabályozás- és intézménytörténeti előzmények áttekintését követően a hatályos hazai és EU-jogszabályok alapismereteinek elsajátítása képezi a kurzus oktatási céljait.

Tematika:

- **A hírszerzésről általában: stratégiai hírszerzés, gazdasági hírszerzés, kémelhárítás, corporate-privát hírszerzés.**
- **A gazdasági hírszerzés története. Az gazdasági hírszerzés jelenlegi helyzete, elfogadottsága.**
- **A titkosítás gyakorlata a rendszerváltozás előtt és azt követően. A minősített adattal való visszaélés következményei, a minősített adat fogalma.**
- **Gazdasági hírszerzés és állami hírszerzés kapcsolata. Az ipari kémkedés és gazdasági hírszerzés megkülönböztetése.**
- **Az információbiztonsági politika. Ipari kémelhárítás: felderítése és megelőző intézkedések.**
- **Gazdasági hírszerzés és biztonsági kérdések. Technikai biztonság kérdései, komputerbiztonság.**
- **A minősített adat védelmére vonatkozó törvény alapfogalmai, a minősítéssel védhető közérdekek köre, a káralapú minősítés.**
- **A minősítés, a minősítési szintekhez kapcsolódó védelmi követelmények, minősített adat alaki követelményei.**
- **Az adatvédelem jogszabályi garanciái és intézményrendszere. Az adatvédelem alapelvei, alapfogalmai. Az adatkezelés szabályai.**
- **Az adatbiztonsági fokozatok, biztonsági kockázatok. Nemzeti Biztonsági Felügyelet feladatai.**

IRODALOM

- **Bocsok Viktor: Minősített adatok védelme a digitális korszakban 1-2. rész. Infokommunikáció és jog, 2006. (3. évf.), 14., 16. sz.**
- **Dobokay Gábor: Gazdasági hírszerzés, ipari kémkedés. Belügyi Szemle 2000. 6.**
- **Ferenczy Endre: Az adatvédelem külföldi szabályozása. Jogtudományi Közlöny, 2010. 3.**
- **Jacques Bergier: Ipari kémkedés. Kossuth Könyvkiadó, 1974.**
- **Jóri András: Adatvédelem és információszabadság 2009-ben. Magyarország politikai évkönyve, 2009.**
- **Kassai Károly: A minősített információk és adatok védelme. Hadtudomány, 2002. 1. sz.**
- **Ködmön István: Az információ- és adatvédelem nemzetközi trendjei a XXI. század elején. Magyar minőség, 2008. 2. sz.**
- **Zala Mihály: A nemzeti biztonsági felügyelet kibervédelmi tevékenysége. Magyar Rendészet. 2013. Különszám**
- **Sz. Epstein: A monopóliumok és az ipari kémkedés az Egyesült Államokban. Közgazdasági szemle, 1976. 5. sz.**
- **Szőke Gergely László: Az adatvédelem szabályozásának történeti áttekintése. Infokommunikáció és jog, 2013. 56. sz.**
- **A minősített adatvédelem, az elektronikus információbiztonság, a kritikus infrastruktúrák, az iratkezelés, valamint Nemzeti Biztonsági Felügyelet tevékenységéhez kapcsolódó jogszabályok illetve az EU és a NATO szabályai.**

Védelmi szervezetek

AH

Alkotmányvédelmi Hivatal

NBSZ

Nemzetbiztonsági
Szakszolgálat

NBF

Nemzeti Biztonsági Felügyelet

NVSZ

Nemzeti Védelmi Szolgálat

IH

Információs Hivatal

KNBSZ

Katonai Nemzetbiztonsági
Szolgálat

Az NBF új szervezete

elnök
elnökhelyettes

törzs

Minősített
Adatkezelési és
Hatósági
Osztály

Elektronikus
Biztonsági
Osztály

Nemzetközi
és Jogi
Osztály

Iparbiztonsági
Osztály

Kisugárzás-
védelmi
Osztály

**E-Biztonsági
Intelligencia
Központ
(Cyber
Defence
Management
Authority)**

Terméktanúsító
Hatósági Osztály

NEMZETI JOGSZABÁLYOK

Minősített adatvédelem

A minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény;

A Nemzeti Biztonsági Felügyelet működésének, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről szóló 90/2010. (III. 26.) Korm. rendelet;

Az iparbiztonsági ellenőrzés és a telephely biztonsági tanúsítvány kiadásának részletes szabályairól szóló 92/2010. (III. 31.) Korm. rendelet;

A minősített adat elektronikus biztonságának, valamint a rejtjeltevékenység engedélyezésének és hatósági felügyeletének részletes szabályairól szóló 161/2010. (V. 6.) Korm. rendelet.

NEMZETI JOGSZABÁLYOK

Iratkezelés

A köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény;

A közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet.

Egyéb, a felügyelet tevékenységéhez kapcsolódó jogszabályok:

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény;

Az Európai Parlament magyarországi képviselőinek jogállásáról szóló 2004. évi LVII. törvény.

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény.

NATO

1999. évi V. törvény a Magyar Köztársaság Kormánya és a NATO között Brüsszelben, 1994. július 5-én aláírt Biztonsági Megállapodás és az annak mellékletét képező Ügyvezetési Szabályzat megerősítéséről és kihirdetéséről;

2000. évi IV. törvény az információ biztonságáról szóló, Brüsszelben, 1997. március 6-án kelt NATO Megállapodás megerősítéséről és kihirdetéséről;

Az Észak-atlanti Szerződés Szervezete Biztonsági Beruházási Programja keretében kiírásra kerülő pályázatokon való részvételi jogosultság feltételeiről, a jogosultság megszerzésével kapcsolatos eljárás szabályairól és az eljáró szervezetről szóló 164/2002. (VIII. 2.) Korm. rendelet;

**Security Within The North Atlantic Treaty Organisation
(NATO) C-M(2002) 49;**

EU

A Tanács határozata (2013. szeptember 23.) az EU-minősített adatok védelmét szolgáló biztonsági szabályokról (2013/488/EU);

A Bizottság (EU, Euratom) 2015/443 határozata (2015. március 13.) a Bizottságon belüli biztonságról;

A Bizottság (EU, Euratom) 2015/444 határozata (2015. március 13.) az EU-minősített adatok védelmét szolgáló biztonsági szabályokról;

A Tanács 2009/968/IB határozata (2009. november 30.) az Europol-információk titoktartási szabályzatának elfogadásáról;

Az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseelőjének határozata (2013. április 19.) az Európai Külügyi Szolgálat biztonsági szabályairól (2013/C 190/01).

Új jogszabály alkotási feladatok

Stratégiák

- **Nemzeti Biztonsági Stratégia**
 - kiemelten foglalkozik a kiberbiztonsággal
- **Kibervédelmi stratégia**
 - a gazdasági, akadémiai és kormányzati együttműködést célozza a kiberbiztonságban

2013 évi L., A kormányzati és önkormányzati informatikai rendszerek információ biztonságáról szóló törvény

Új információbiztonsági szervezetrendszer

- kiberkoordinációs tanács
 - IT hatóság
 - felügyelet
 - CERT struktúra (GovCert és CSIRT-ök)
 - oktatási struktúra
-

Új jogszabály alkotási feladatok

Stratégiai döntéshozatal	Megelőzés	Üzemeltetés, auditálás	Reagálás	Oktatás, tudatosítás
<ul style="list-style-type: none">• Tanács• Egyeztetés a szektorok között	<ul style="list-style-type: none">• BM-NBF• Sérülékenységi management• Forensics• Awareness	<ul style="list-style-type: none">• NFM, BM-NBF• Osztálybesorolás• Ellenőrzés• Esemény gyűjtés és monitoring	<ul style="list-style-type: none">• BM• GovCERT• Koordináció• Esemény elemzés• Vészhelyzet kezelés• Tájékoztatás• KIVCSIRT• Esemény elemzés• Vészhelyzet és Incidens kezelés• HM• MilCert• Esemény elemzés• Vészhelyzet és Incidens kezelés• SzakCertekek	<ul style="list-style-type: none">• NKE• KIM-NBF

Nemzeti Biztonsági Felügyelet felépítése

- Minősített Adatkezelési Hatósági Osztály**
 - Telephely-engedélyezési Osztály**
 - E-biztonsági Osztály**
 - Kisugárzás Védelmi Osztály**
 - Biztonsági Jogi Koordinációs Osztály**
-

A MINŐSÍTETT ADATKEZELÉSI HATÓSÁGI OSZTÁLY

alapvető feladatként

- az állami szervek tekintetében végzi a minősített adatokkal kapcsolatos hatósági engedélyezési, felügyeleti és ellenőrzési feladatokat,**
 - kivizsgálja a bejelentett titoksértéseket,**
 - gondoskodik a Felügyelet hatáskörébe tartozó jogutód nélküli megszűnt szervek minősített iratainak felülvizsgálatáról,**
 - az állami szerveknél a jogszabályi feltételek meglétének ellenőrzését követően aláírásra előkészíti az adatkezelési engedélyt,**
 - a külföldi minősített adatokat felhasználók számára történő kiadáshoz kiadmányozásra előkészíti a személyi biztonsági tanúsítványt.**
-

Információs rendszer vagy adat megsértése

423. §

(1) Aki

a) információs rendszerbe az információs rendszer védelmét biztosító technikai intézkedés megsértésével vagy kijátszásával jogosulatlanul belép, vagy a belépési jogosultsága kereteit túllépve vagy azt megsértve bent marad,

b) az információs rendszer működését jogosulatlanul vagy jogosultsága kereteit megsértve akadályozza, vagy

c) információs rendszerben lévő adatot jogosulatlanul vagy jogosultsága kereteit megsértve megváltoztat, töröl vagy hozzáférhetetlenné tesz,
vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdés b)-c) pontjában meghatározott bűncselekmény jelentős számú információs rendszert érint.

(3) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt közérdekű üz ellen követik el.

(4) E § alkalmazásában adat: információs rendszerben tárolt, kezelt, feldolgozott vagy továbbított tények, információk vagy fogalmak minden olyan formában való megjelenése, amely információs rendszer általi feldolgozásra alkalmas, ideértve azon programot is, amely valamely funkciónak az információs rendszer által való végrehajtását biztosítja.

Információs rendszer védelmét biztosító technikai intézkedés kijátszása

424. § (1) Aki a 375. vagy a 423. §-ban meghatározott bűncselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő

a) jelszót vagy számítástechnikai programot készít, átad, hozzáférhetővé tesz, megszerez, vagy forgalomba hoz, illetve

b) jelszó vagy számítástechnikai program készítésére vonatkozó gazdasági, műszaki, szervezési ismereteit más rendelkezésére bocsátja, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Nem büntethető az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott bűncselekmény elkövetője, ha - mielőtt a bűncselekmény elkövetéséhez szükséges vagy ezt megkönnyítő jelszó vagy számítástechnikai program készítése a büntető ügyekben eljáró hatóság tudomására jutott volna - tevékenységét a hatóság előtt felfedi, az elkészített dolgot a hatóságnak átadja, és lehetővé teszi a készítésben részt vevő más személy kilétének megállapítását.

(3) E § alkalmazásában jelszó: az információs rendszerbe vagy annak egy részébe való belépést lehetővé tevő, számokból, betűkből, jelekből, biometrikus adatokból vagy ezek kombinációjából álló bármely azonosító.

A TELEPHELY-ENGEDÉLYEZÉSI OSZTÁLY

- alapvető feladata a gazdálkodó szervezetek tekintetében az iparbiztonsági hatósági tevékenység ellátása. Ennek keretében

- gondoskodik a „Bizalmas!” vagy annál magasabb minősítési szintű adat felhasználásával járó és a közbeszerzésekről szóló törvény szerinti beszerzési eljárásokon indulni kívánó cégek iparbiztonsági ellenőrzésének kezdeményezéséről.

- Kezdeményezi az érintett gazdálkodó szervezetek cégellenőrzését, a felhasználók személyi körének nemzetbiztonsági ellenőrzését, majd

- a jogszabályban előírt feltételek meglétének ellenőrzését követően aláírásra előkészíti az adatkezelési engedélyt és a nemzeti, NATO és EU telephely biztonsági tanúsítványt.

- A gazdálkodó szervezeteknél nemzeti és a külföldi minősített adatokat felhasználók számára kiadmányozásra előkészíti a személyi biztonsági tanúsítványt.

E-BIZTONSÁGI OSZTÁLY

- az állami szerveknél és a gazdálkodó szervezeteknél működtetett,**
 - a minősített adatot kezelő elektronikus rendszerek és a rejtjeltevékenység tekintetében végzi a hatósági engedélyezési, felügyeleti és ellenőrzési feladatokat,**
 - az állami szerveknél és a gazdálkodó szervezeteknél a jogszabályi feltételek meglétének ellenőrzését követően aláírásra előkészíti a rendszerengedélyt.**
-

KISUGÁRZÁS VÉDELMI OSZTÁLY

**a minősített adatot kezelő elektronikus rendszerek
elemeinek és azok elhelyezésére szolgáló
helyiségek kompromittáló elektromágneses
kisugárzásának hatósági méréseit végzi.**

A BIZTONSÁGI JOGI KOORDINÁCIÓS OSZTÁLY

- elsődleges feladata a Felügyelet nemzetközi szerepvállalásának elősegítése, valamint a területet érintő hazai jogszabályalkotásban való közreműködés.**
- a Biztonsági Jogi Koordinációs Osztály látja el a Felügyelet valamennyi osztályának jogi támogatását is.**

Nemzetközi együttműködés

- A Felügyelet a nemzeti érdekek képviselőjeként aktívan és folyamatos jelleggel vesz részt a NATO és EU különböző bizottságaiban és munkacsoportjaiban.**
- A Felügyelet nemzetközi szinten való jelenlétének koordinálásáért a Biztonsági Jogi Koordinációs Osztály felelős.**
- Az osztály feladatai közé tartozik továbbá a két, illetve többoldalú titokvédelmi megállapodások előkészítése és koordinálása, valamint a nemzetközi rendezvények szervezésében való közreműködés is.**

A BIZTONSÁGI JOGI KOORDINÁCIÓS OSZTÁLY

Jogalkotásban történő közreműködés

A Biztonsági Jogi Koordinációs Osztály aktívan közreműködik mind a hazai, mind a nemzetközi kapcsolatokkal összefüggő jogalkotásban.

Tevékenységi körébe tartozik

- a kormány-előterjesztések és jogszabály tervezetek véleményezése, valamint**
 - a nemzetközi szerződések előkészítésével, és**
 - a már megkötött egyezmények kihirdetésével és hatálybalépésével kapcsolatos feladatok ellátása.**
-

A Nemzeti Biztonsági Felügyelet feladatainak része az elektronikus eszközök kompromittáló elektromágneses kisugárzása elleni védelem.

Minden elektronikus eszköz bocsát ki magából elektromágneses jeleket.

A technika fejlődése lehetővé tette, hogy az elektronikus eszközök által kibocsátott elektromágneses jelekből visszaállítható legyen az adott eszközön kezelt minősített adat. Az ezzel szembeni védekezés egyik alapvető eszköze az ilyen kompromittáló kisugárzás minimális szintre csökkentése, ami megakadályozza a minősített adatot képező információk illetéktelen kezekbe jutását.

E módszer szabályait a NATO-ban és az EU-ban egyaránt az úgynevezett TEMPEST összefoglaló név alatt tárgyalják.

KIBER TÁMADÁSI TRENDK

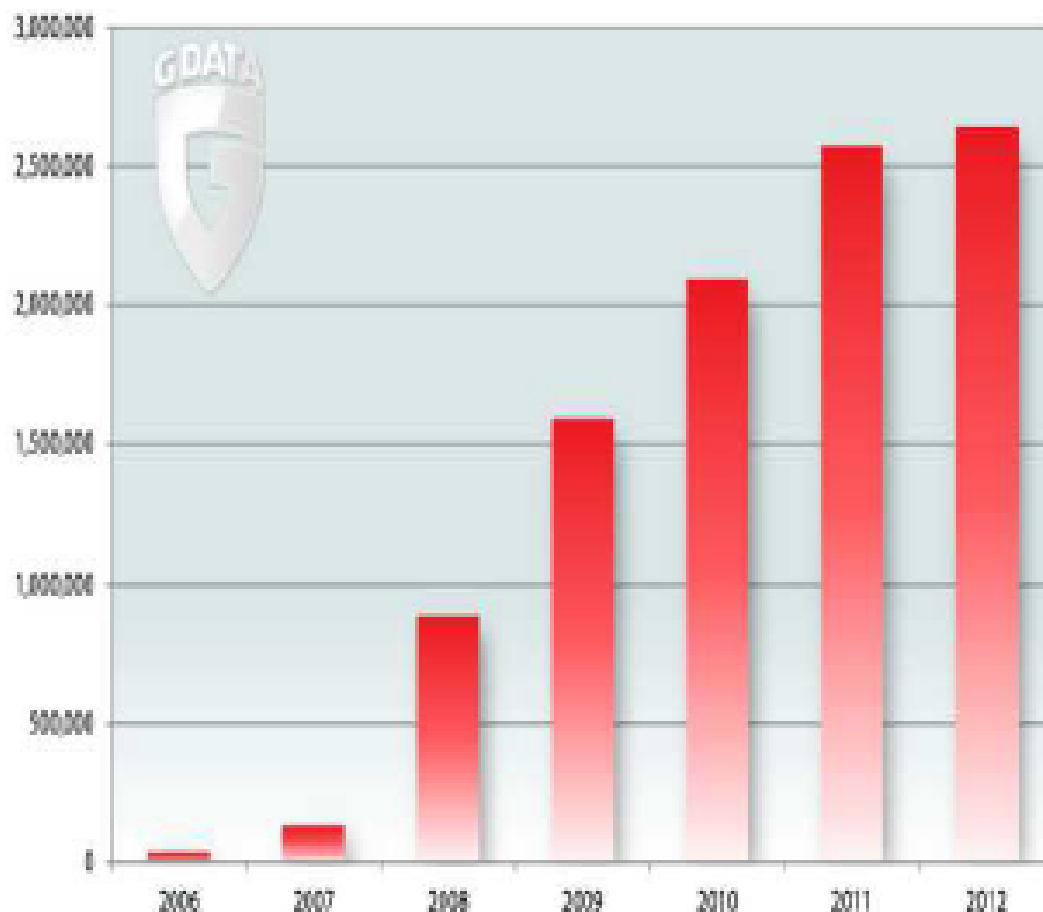
Célzott támadások

Új hírszerzési
technikák

Russian Business
Network

Állami szponzoráció

Malware -ek és az APT (Advanced Persistent Threat)

Kisugárzás biztonság:

Általános megközelítés:

- REAKTÍV: a probléma bekövetkezése utáni eseménykezelés

Problémák:

- Sodródás
- Információ szivárgás
- Hatalmas költségek

Kibervédelmi megközelítés:

- PROAKTÍV: sérülékenység monitorozás a teljes IT rendszeren
- PREVENTÍV: sérülékenységek javítása

A minősítés:

Minősítéssel védhető közérdek a Magyar Köztársaság

- szuverenitása, területi integritása,**
 - alkotmányos rendje,**
 - honvédelmi, nemzetbiztonsági, bűnüldözési és
bűnmegelőzési tevékenysége,**
 - igazságszolgáltatási, központi pénzügyi, gazdasági
tevékenysége,**
 - külügyi vagy nemzetközi kapcsolatai,**
 - állami szerve külső befolyástól mentes, zavartalan
működésének biztosítása.**
-

Az adat minősítéssel csak akkor védhető, ha

- az adat a minősítéssel védhető közérdekek körébe tartozik,**
 - az adat nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése, módosítása vagy felhasználása, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé, valamint az arra jogosult részére hozzáférhetetlenné tétele károsítja a minősítéssel védhető közérdeket, és**
 - az adat nyilvánosságát és arra feljogosított személyen kívüli megismerhetőségét meghatározott ideig korlátozni szükséges.**
-

Az EU minősítési jelölések

- **„TRES SECRET UE/EU TOP SECRET”** – **„Szigorúan titkos!”**
- **„SECRET UE”** – **„Titkos!”**
- **„CONFIDENTIEL UE”** – **„Bizalmas!”**
- **„RESTREINT UE”** – **„Korlátozott terjesztésű!”**

A NATO minősítési jelölések

- **„COSMIC TOP SECRET” – „Szigorúan titkos!”**,
 - **„NATO SECRET” – „Titkos!”**,
 - **„NATO CONFIDENTIAL” – „Bizalmas!”**
 - **„NATO RESTRICTED” – „Korlátozott terjesztésű!”**
-

A hazai minősítés:

- „Szigorúan titkos!”

**a Magyar Köztársaság szuverenitásának megsértése,
nagy számú emberi élet veszélyeztetése;**

- „Titkos!”

**közvetlen életveszély okozása, ellehetetleníti az állami vagy
közfeladatot ellátó szerv rendeltetésszerű működését;**

- „Bizalmas!”

**az állam érdekérvényesítő képességeit hátráltatja, gátolja
valamely legalább öt évi szabadságvesztéssel büntetendő
bűncselekmény felderítését**

- „Korlátozott terjesztésű!”

**gazdálkodó szervezetek részére jogtalan előnyszerzést tesz
lehetővé;**

A minősítés érvényességi ideje:

- „Szigorúan titkos!”, „Titkos!”: 30 év**
 - „Bizalmas!”: 20 év**
 - „Korlátozott terjesztésű: 10 év**
 - Érvényességi idő meghosszabbítása alapesetben egy alkalommal, új minősítési eljárás lefolytatásával lehetséges.**
-

A minősítendő adat minősítéséhez a kezdeményező indokolással ellátott minősítési javaslatot készít.

A minősítési javaslatban fel kell tüntetni:

- a minősítéssel védhető valamely közérdekre történő hivatkozást,**
- a minősítési szintet és a minősítés érvényességi idejét.**

A minősítési javaslat indokolásának tartalmaznia kell azokat a tényeket és körülményeket, amelyek a minősítést szükségessé teszik.

A minősítő a felterjesztés kézhezvételét követő 30 napon belül dönt az adat minősítéséről.

II. NEMZETI ADATVAGYON

“a közfeladatot ellátó szervek által kezelt közérdekű adatok, személyes adatok és közérdekből nyilvános adatok összessége.”

**2010. évi CLVII. törvény nemzeti adatvagyon kö
állami nyilvántartások fokozottabb védelméről**

38/2011. (III. 22.) Korm. rendelet

**a nemzeti adatvagyon körébe tartozó állami
nyilvántartások adatfeldolgozásának
biztosításáról**

ADATBÁZISOK

Adatbázis-kezelő rendszerek, nyilvántartások

- **Céljuk:**
 - **áttekintést** biztosítsanak a nyilvántartott entitások (személyek, dolgok) fölött
 - **döntéstámogatási eszközként** szolgáljanak
 - **rögzítsék** a nyilvántartott entitások **tényleges jogi helyzetét**
 - **valamint az adatok elemzését, statisztikai célú felhasználását** lehetővé tegyék.
- **Típusaik:**
 - **Jogi hatás alapján:**
 - **Konstitutív hatályú** nyilvántartások: ahol valamely jog a nyilvántartásba vétellel jön létre, módosul, vagy szűnik meg (pl.: ingatlan nyilvántartás).
 - **Deklaratív hatályú** nyilvántartások: ahol a bejegyzés nem keletkeztet vagy változtat jogot, hanem csupán kinyilvánítja azt (pl.: anyakönyvi kivonat).

A nyilvántartás tárgya szerint:

- **Személyi** nyilvántartások (pl.: a polgárok személyi adatainak nyilvántartása)
- **Dologi** nyilvántartások (pl.: ingatlan, gépjármű, közmű stb.)
- **Szellemi javak** nyilvántartásai (pl.: szabadalmak, találmányok stb.)
- **Jogszabályok** nyilvántartásai (pl.: hatályos jogszabályok nyilvántartása, jogszabály tervezetek nyilvántartása,)

A nyilvántartás vezető szerv jellege szerint:

- **Államigazgatási** nyilvántartások (pl.: Kincstári Vagyonigazgatóság ingatlan-nyilvántartása)
 - *Országos nyilvántartások*
 - *Ágazati- és funkcionális információs rendszerek*
 - *Állami statisztikai információs rendszer*
- **Önkormányzati** nyilvántartások (pl.: az önkormányzati vagyon nyilvántartása)
- **Vegyes** nyilvántartások (pl.: polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartása)
- **Bírósági** nyilvántartások (pl.: cégnyilvántartás)

Közhitelesség szempontjából:

- **Közhitelű** nyilvántartások: jogszabály által elrendelt nyilvántartás, melynek adatait – ellenkező bizonyításáig – mindenkinek igaznak kell elfogadnia. (pl.: ingatlan nyilvántartás).
- **Nem közhitelű** nyilvántartások: olyan nyilvántartás, melyet az adott szerv döntően saját elhatározásból vezet, munkája megkönnyítése érdekében.

ADATBÁZISOK FUNKCIÓI

- Célja a vezetői döntéstámogatás, az adatbányászat és szükség esetén a „lefúrás”
- Többdimenziós adatbázis (listákkal, riportokkal, grafikonokkal)
- Főbb funkciói:
 - tetszőleges adatok (grafikus, alfanumerikus) **gyűjtése, lekérdezése, megjelenítése;**
 - statisztikai **elemzések** elvégzése: átlagok, trendek, szórások, eloszlások előállítása;
 - információk **aggregálása**, azok megjelenítése;
 - **szöveges lekérdezések;**
 - **jogi információk biztosítása;**
 - az elért és létrehozott adatok **exportálása;**
 - **határidők figyelése, figyelmeztetés.**

ADATBÁZISOK INTEROPERATIBILITÁSA

- **Szervezeti** interoperabilitás (ügymenetek és szervezetek formalitása, átjárhatósága)
- **Funkcionális** interoperabilitás (az adat a fogadó oldal értelmezhető)
- **Szemantikai** interoperabilitás
 - **Elnevezéssel** kapcsolatos konfliktusok (pl.: hol jelentkezik az állampolgár neve: az ügyfél, vagy az állampolgár alatt)
 - **Általánosításhoz kapcsolódó** konfliktusok (pl.: az egyik adatbázisban reprezentáció állampolgárra, a másikban férfire.)
 - **Adatérték** konfliktusok (a „külföldi” minden országban mást jelent.)
 - **Adatreprezentációs** konfliktusok (01-05-08, vagy 2008.05.01.)
 - **Adategység** konfliktusok (más mértékek)
 - **Adatpontossági konfliktusok** (egyik országban számmal, másikban betűvel értékelnek)
 - **Adatok nyelvi konfliktusai**
- **Technikai** interoperabilitás (infrastrukturális ajánlások: pl.: technológia, szabvány, házirend)

A fő kormányzati feladat

- A fő feladat a nemzeti adat- és információs vagyon védelme**
 - Az adatokat viszont valamilyen infrastruktúra hordozza**
 - Kritikus infrastruktúra védelme**
 - felhasználás és felhasználók védelme
(civil, gazdasági, állami, akadémiai szektor,
szektorok egymás közti kapcsolata
és a külfölddel való kapcsolat)**
-

A nemzeti adatvagyon körébe tartozó állami nyilvántartások adatfeldolgozói

	A nyilvántartás megnevezése	Adatfeldolgozó	Az adatfeldolgozó által végzett adatfeldolgozás köre	Az adatfeldolgozó igénybevételeinek jellege
1.	Foglalkoztatási és Közfoglalkoztatási Adatbázis	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
1a.	az állami foglalkoztatási szerv feladatainak ellátásához szükséges adatbázis	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
2.	Egységes szociális nyilvántartás	államigazgatási szerv	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
3.	Az Áht. 124. § (2) bekezdés I) pontjában foglalt	NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező

4.	A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartása	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala	teljes adatfeldolgozás	kötelező
4a.	Elektronikus anyakönyvi nyilvántartás	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala	teljes adatfeldolgozás	kötelező
5.	Földhasználati nyilvántartás	Földmérési és Távérzékelési Intézet és járási hivatalok	teljes adatfeldolgozás	kötelező
6.1.	Az államhatár adatbázisa, az állami nagyméretarányú topográfiai térképi adatbázisok, az állami távérzékelési adatbázisok, a Földrajzinév-tár adatbázis	Földmérési és Távérzékelési Intézet	teljes adatfeldolgozás	kötelező
6.2.	Az alapponthálózati pontok adatbázisa, az állami földmérési alaptérképi adatbázis, az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis, az archív analóg és digitális térképi adatok adatbázisai.	Földmérési és Távérzékelési Intézet és járási hivatalok	teljes adatfeldolgozás	kötelező

6.3.	Ingyen-nyilvántartás	Földmérési és Távérzékelési Intézet és járási hivatalok	teljes adatfeldolgozás	kötelező
7.	Közepes és kisméretarányú állami topográfiai térképek	MH Geoinformációs Szolgálat és HM Térképészeti Közhasznú Nonprofit Kft.	teljes adatfeldolgozás	kötelező
8.	Nyugdíj-biztosítási nyilvántartás	kizárólagos állami tulajdonú gazdálkodó szervezet	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
9.	Egészségbiztosítási nyilvántartás	kizárólagos állami tulajdonú gazdálkodó szervezet	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
10.	Központi útiokmány-nyilvántartás	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala	teljes adatfeldolgozás	kötelező
11.	Szabálysértési nyilvántartási rendszer	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala	teljes adatfeldolgozás	kötelező
12.	Közúti közlekedési nyilvántartás	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala	teljes adatfeldolgozás	kötelező

13.	A Magyar igazolvány és a Magyar hozzátartozói igazolvány tulajdonosainak nyilvántartása	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala	teljes adatfeldolgozás	kötelező
14.	Kulturális örökségvédelmi nyilvántartás	államigazgatási szerv	elektronikus adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
15.	A Nemzeti Adó- és Vámhivatal által kezelt adóhatósági és vámhatósági adatok nyilvántartása	Pillér Pénzügyi és Számítástechnikai Kft.	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
16.	A Nemzeti Adó- és Vámhivatal által kezelt, a 15. pont alá nem tartozó adatok nyilvántartása	Pillér Pénzügyi és Számítástechnikai Kft.	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
17.	Cégnyilvántartás	Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft.	teljes adatfeldolgozás	kötelező
18.	Központi idegenrendészeti nyilvántartás	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások	teljes adatfeldolgozás	kötelező

19.	A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által kezelt nyilvántartási rendszerek	kizárólagos állami tulajdonú gazdálkodó szervezet	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
20.	N.SIS	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala	teljes adatfeldolgozás	kötelező
21.	Kötvénynyilvántartás	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala	teljes adatfeldolgozás	kötelező
22.	Az egyéni vállalkozók nyilvántartása	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala	teljes adatfeldolgozás	kötelező
23.	Bűnügyi nyilvántartási rendszer	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala	teljes adatfeldolgozás	kötelező
24.	Egységes örökbefogadási nyilvántartás	Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező

Adatvédelem

- **Adatvédelem (jogi megközelítés):**
 - **Az adatvédelem a személyes adatok gyűjtésének, feldolgozásának és felhasználásának korlátozásával, az érintett személyek védelmével foglalkozik.**
 - **Elsősorban nem az adatok védelme, hanem azoké a személyeké, akikkel az adatok összeköthetők.**
 - **Eszközei lehetnek:**
 - **jogi szabályok,**
 - **eljárások,**
 - **technológiai eszközök.**
-

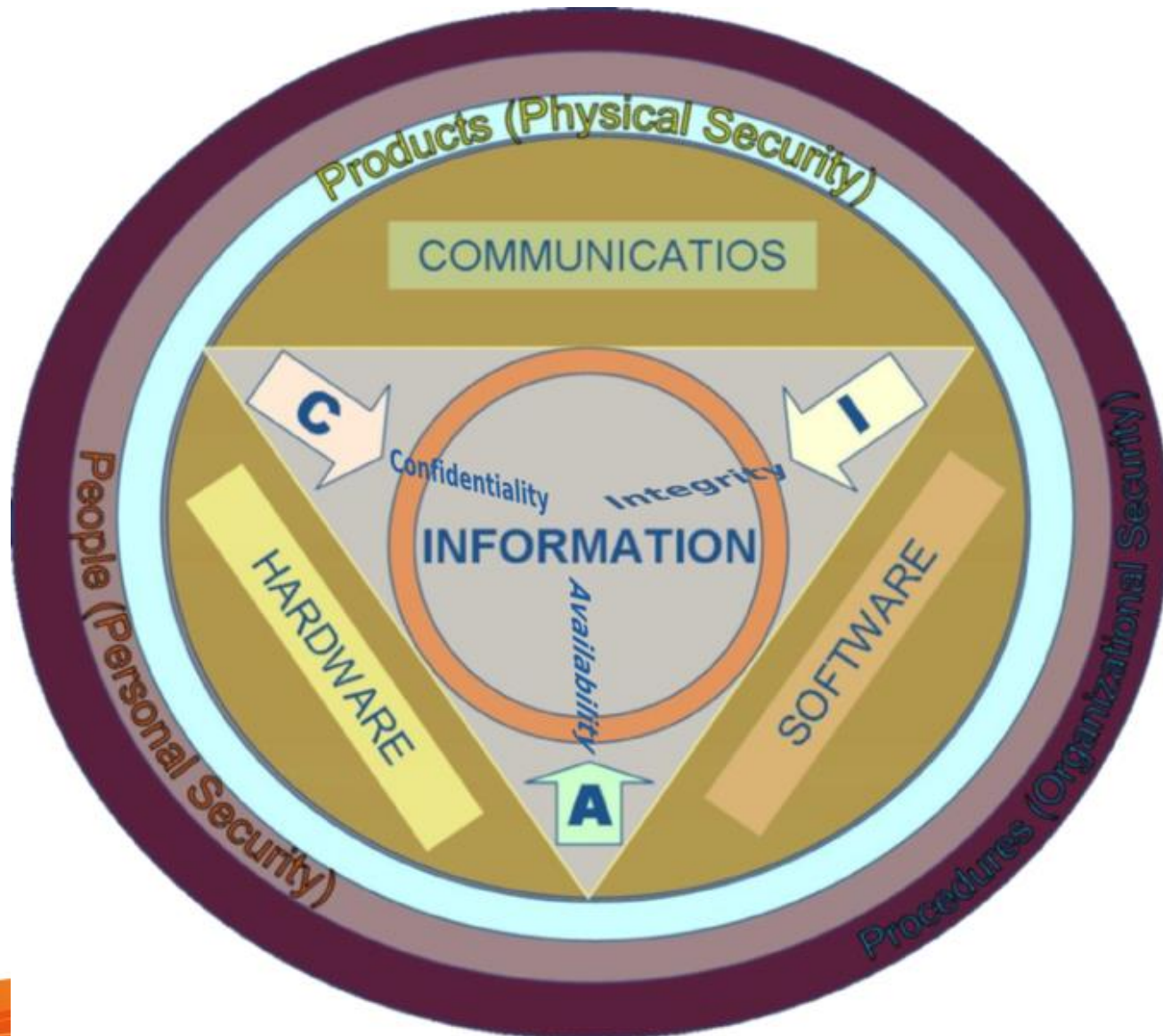
Információbiztonság

- **Definíció:**

Az információs vagyon szándékosan, vagy gondatlanul történő jogosulatlan gyűjtése, károsítása, közzlése, manipulálása, módosítása, elvesztése, illetve felhasználása elleni védelmének koncepciói, technikái, technikai, illetve adminisztratív intézkedései ”

ADATBIZTONSÁG

Információbiztonsági alapértékek

- CIA alapelv:
- Confidentiality – bizalmasság
- Integrity – sértetlenség
- Availability – rendelkezésre állás
- Information Assurance
- + Authentication – hitelesítés (feleké)
- + Authenticity – hitelesség (adaté)
- + Non-repudiation – letagadhatatlanság
- + Utility – hasznosság és használhatóság

Az állam szerepe

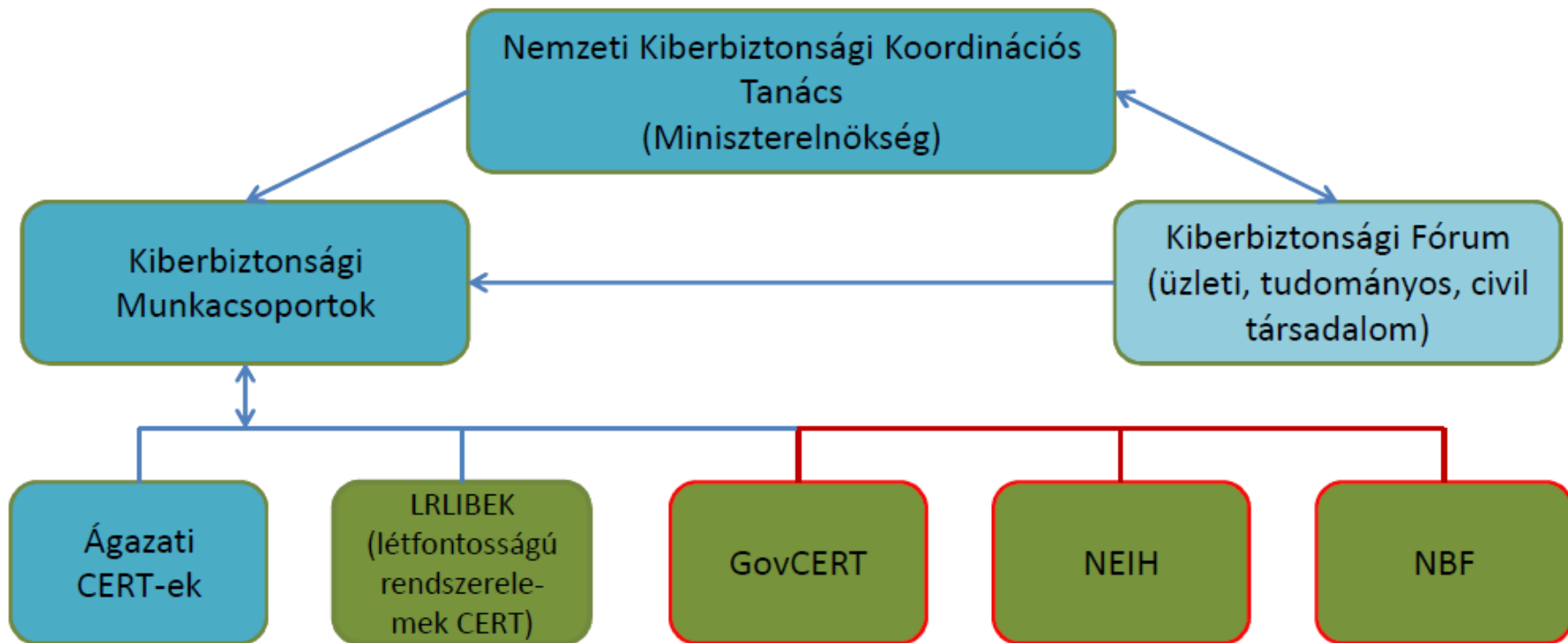
- **Állami szempontból az elsődlegesen védendő információs rendszerek a kormányzati rendszerek.**
 - **A közjó, a közérdek szempontjából pedig elsődleges jelentőségűek az állami információs rendszerek.**
 - **Az állam, pontosabban a kormányzat fő feladata a közjó, a közérdek szolgálata, a társadalom fennmaradásának biztosítása, valamint a gazdaság működőképessége megőrzésének, illetve fejlődésének elősegítése.**
-

A Nemzeti Elektronikus Információbiztonsági Hatóság (NEIH)

A 2013. évi L. törvény hatálya alá tartozó elektronikus információs rendszerek biztonságának felügyeletét az informatikáért felelős miniszter látja el a hatóság útján, amely az informatikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium (NFM) szervezeti keretében önálló feladatkörrel és hatósági jogkörrel rendelkező szervezeti egység.

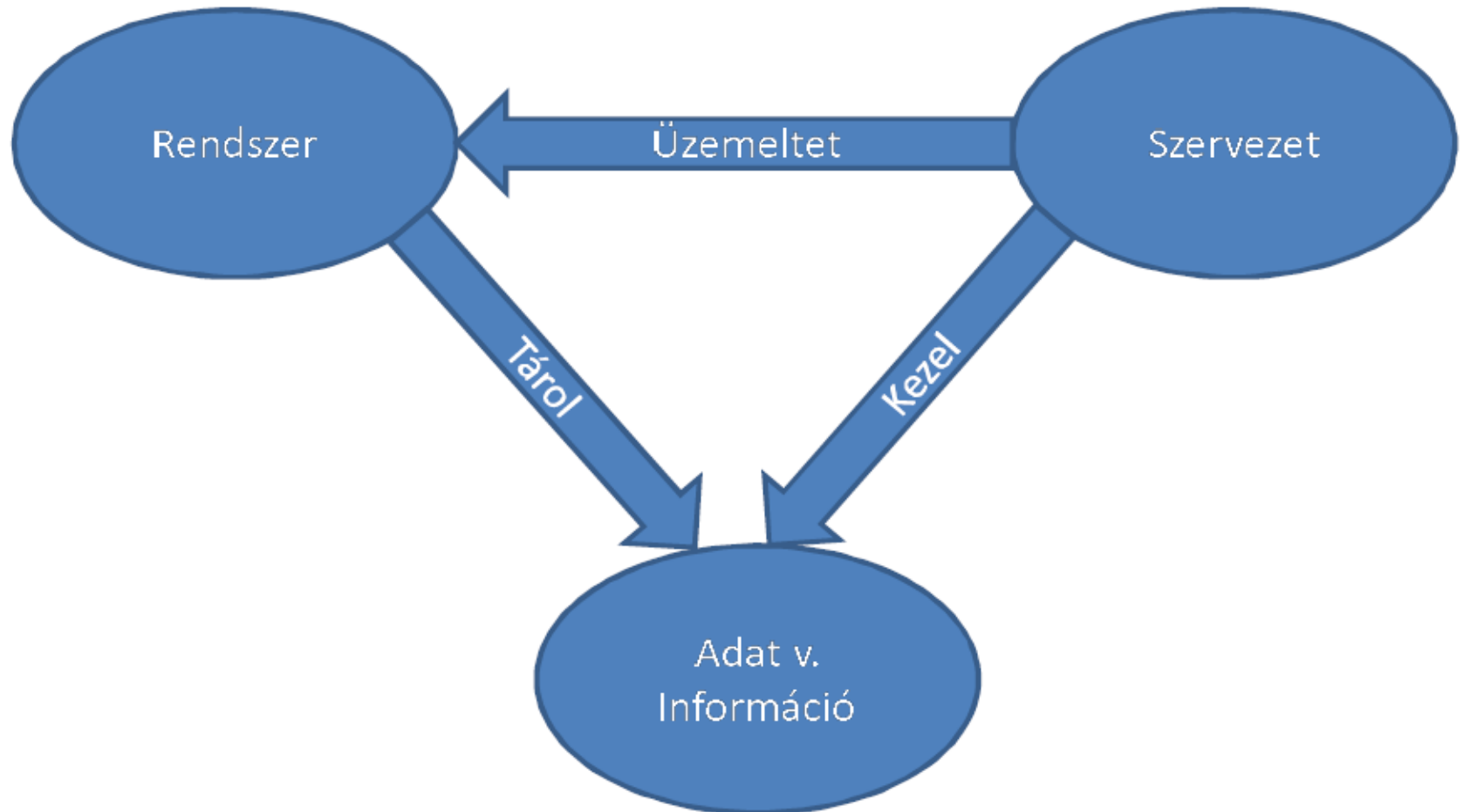
Kormányzati együttműködés, aktív támogatás

BIZTONSÁGI KIHÍVÁSOK

Védelmi irányok

ELEKTRONIKUS INFORMÁCIÓBIZTONSÁG

- A közigazgatási elektronikus információs rendszerek elsődleges biztonsági célja az általuk kezelt információk védelme
 - Védeni az elektronikus információk bizalmasságát, sértetlenségét és rendelkezésre állását.
 - Elektronikus információk lehetnek: nemzeti adatvagyon-elemek, szervezet számára fontos információk, személyes adatok, minősített adatok...
-

SZEMÉLYI AZONOSÍTÁS

- **Három típusa:**
 - **eszköz alapú személyazonosítás** (kulcs, igazolvány, kártya, chip, jelvény stb.)
 - **tudás alapú személyazonosítás** (név, jelszó, PIN-kód) – „Süsü és az őr”
 - **biológiai adottság alapú (biometrikus személyazonosítás** (ujjlenyomat, írisz, arcforma, hang, szag, haj, tenyérlenyeomat stb.)
- **Érvényességét** tekintve: élethosszig, meghatározott időre, meghatározott tranzakciókra (OTP típusú)
- A felhasználó **tevélegességét** tekintve: aktív – passzív
- **Megbízhatóságát** tekintve: gyenge, erős (ha többet kombinál)

A biometrikus azonosítás jellemzői

- **Univerzális:** azaz minden felhasználó rendelkezik azzal az adott, mért jellemzővel.
- **Egyedi:** azaz minden felhasználónak különbözik a mért jellemzője.
- **Tartós:** azaz a felhasználók mért paramétere az idők során nem változik.
- **Mérhető:** azaz a felhasználók jellemzőjét könnyen lehessen mérni.
- **Gyors:** azaz a jellemző mérését a felhasználó a legkevesbé tartsa fel.
- **Kényelmes:** azaz a jellemző mérése a felhasználót ne hozza kényelmetlen helyzetbe.
- **Olcsó:** azaz a jellemző mérésének költségei legyenek elfogadhatók.

ADATVÉDELMI KOCKÁZATOK

Nemzetközi adatvédelmi alapelvek:

- Az adatgyűjtés szigorúan specifikált **célját** meg kell ismertetni az adatszolgáltatóval
- A specifikálásból eredően meg kell húzni a **gyűjtendő adatok határát.**
- Az adatvédelmi rendszert az **adatok meghatározott csoportjához** kell felépíteni.
- **Ismertetni** kell az állampolgárral, hogy kik juthatnak hozzá a szolgáltatott adataihoz.
- Biztosítani kell, hogy mindenki a róla szóló adatokhoz **hozzáférjen**, valamint hogy az **esetleges hibák kijavítása** megtörténjen.
- Meg kell határozni a **kizárólag az érintett külön engedélyével tárolható adatcsoportokat.**
- Köteles az adatkezelő az általa tárolt adatok **védelmét biztosítani.**

Az adatbiztonság összetevői:

- **Humánbiztonság:** az Információrendszer sérelmére a szervezettel bármely kapcsolatban álló személyek által elkövethető szándékos vagy véletlen humántámadások elleni védettség
- **Környezeti biztonság:** az IR rendelkezésre állásának és sértetlenségének a természeti katasztrófákkal szembeni védettsége
- **Fizikai biztonság:** az IR erőforrásai, valamint rendelkezésre állásuk sérelmére elkövethető szándékos vagy véletlen fizikai támadásokkal szembeni védettség.
- **Logikai biztonság:** az IR adatainak és programjainak sértetlensége, valamint a rendelkezésre állása sérelmére elkövethető szándékos, vagy véletlen támadásokkal szembeni védettség.

Személyes adat: „az érintettel kapcsolatba hozható adat (pl.: érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret -, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés”.

„a faji eredetre, a nemzetiséghez tartozásra, a politikai véleményre vagy pártállásra, a vallásos vagy más világnézeti meggyőződésre, az érdek-képviselői szervezeti tagságra, a szexuális életre vonatkozó személyes adat, az egészségi állapotra, a kóros szenvedélyre vonatkozó személyes adat, valamint a bűnügyi személyes adat, amely a büntetőeljárás során vagy azt megelőzően a bűncselekménnyel vagy a büntetőeljárással összefüggésben, a büntetőeljárás lefolytatására, illetve a bűncselekmények felderítésére jogosult szerveknél, továbbá a büntetés-végrehajtás szervezeténél keletkezett, az érintettel kapcsolatba hozható, valamint a büntetett előéletre vonatkozó személyes adat”.

•Közérdekű adatok: „az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat.”

•Közérdekből nyilvános adatok: „Közérdekből nyilvános adat a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy neve, feladatköre, munkaköre, vezetői megbízása, a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adata, valamint azok a személyes adatai, amelyek megismerhetőségét törvény előírja.”

ADATVÉDELEM CÉLHOZ KÖTÖTTSÉGE

„Személyes adat kizárólag meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie az adatkezelés céljának, az adatok felvételének és kezelésének tisztességesnek és törvényesnek kell lennie.” (Infotv. 4. § (1))

Mindig valamilyen feladat végrehajtása érdekében:

- **ha az adatkezelés közérdekű feladat vagy az adatkezelő *törvényi kötelezettségének teljesítéséhez* szükséges;**
- **ha az adatkezelés az adatkezelő vagy az adatátvevő harmadik személy *hivatalos feladatának gyakorlásához* szükséges;**
- **ha az adatkezelés az *érintett létfontosságú érdekeinek védelméhez* szükséges;**
- **ha az adatkezelés az érintett és az adatkezelő között létrejött *szerződés teljesítéséhez* szükséges;**
- **ha az adatkezelés az adatkezelő vagy harmadik személy *jogos érdekének érvényesítéséhez* szükséges;**
- **ha az adatkezelés társadalmi szervezetek *jogszerű működéséhez* szükséges.**

SZERVEZETI BIZTONSÁG

